

کتابخانه، مرکزی برای یادگیری

هفت گام آسان برای تحول در کتابخانه شما

نوشته:

با، لا کولبرن هرلاند

ترجمه

دکتر معصومه نجعفری

(عضو هیأت علمی گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد)

سرشناسه	: هارلاند، پاملا کولبرن Harland, Pamela Colburn
عنوان و نام پدیدآور	: کتابخانه مرکزی برای یادگیری : هفت گام آسان برای تحویل در کتابخانه شما/ نوشته پاملا کولبرن هارلاند؛ ترجمه معصومه تجعفری.
مشخصات نشر	: تهران: چاپار: اساطیر پارس، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۴ص: مصور، جدول: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	: 978-600-276-070-8
وضعیت فهرست نویسی	: فیبیا
ازداشت	: عنوان اصلی: The Learning Commons : Seven Simple Steps to Transform Your Library, c2011
یادداشت	: نمایه.
عنوان دیگر	: هفت گام آسان برای تحویل در کتابخانه شما.
موضوع	: کتابخانه‌های مدارس -- ایالات متحده
موضوع	: مجله اطلاعاتی -- ایالات متحده
موضوع	: بخانه‌ها و شاگردان -- ایالات متحده
موضوع	: کتابخانه‌ها -- مراجعان -- ایالات متحده
موضوع	: کتابخانه‌های اینترنتی -- ایالات متحده -- نمونه پژوهی
شناسه افزوده	: تجعفری، معصومه -- مترجم
رده‌بندی کنگره	: ۴۰۰/۵۵
رده‌بندی دیویی	: ۷/۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۱۰۲۰۵۶

تهران: ۸۸۸۹۹۶۸۰ - ۰۹۱۲ ۶۸۳۱۴
تهران- خیابان ولی عصر (عج) - انتشارات کوچه نوربخش- پلاک ۴۰ - نشر چاپار
کتابخانه، مرکزی برای یادگیری
هفت گام آسان برای تحویل در کتابخانه شما
نوشته: پاملا کولبرن هارلاند
ترجمه: دکتر معصومه تجعفری
(عضو هیأت علمی گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد)
صفحه‌آرا و طراح جلد: رحیم کبیرصابر
ناظر فنی چاپ: مریم تقضلی
چاپ اول ۱۳۹۴
شمارگان: ۵۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۷۶-۰۷۰-۸ ISBN: 978-600-276-070-8
حق هرگونه چاپ و انتشار محفوظ است.
قیمت: ۱۰.۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

مقدمه	۱۱
فصل اول: گام اول کاربر محوری	۱۹
فصل دوم: گام دوم انعم پذیری	۴۷
فصل سوم: گام سوم سوالاتی تکراری	۶۷
فصل چهارم: گام چهارم: ارتباط منایب	۸۷
فصل پنجم: گام پنجم: حذف برای	۱۰۵
فصل ششم: گام ششم: اعتماد به کاربر	۱۲۵
فصل هفتم: گام هفتم: تبلیغات	۱۴۵
نتیجه گیری	۱۶۰
پیوست ۱: فرم نظرسنجی از دانش آموزان	۱۶۷
پیوست ۲: فرم نظرسنجی از معلمان	۱۷۳
پیوست ۳: فرم نظرسنجی از والدین	۱۷۶
پیوست ۴: بازی «بگرد و پیدا کن» کتابخانه	۱۸۱
پیوست ۵: نمونه خبرنامه کتابخانه	۱۸۷
نمایه	۱۹۱

فهرست تصاویر

تصویر ۱.۱: چرا دانش آموزان از منابع استفاده می کنند؟.....	۲۴
تصویر ۲.۱ کارگاه.....	۳۰
تصویر ۳.۱: کتاب ها در سبزی، کتابخانه.....	۳۲
تصویر ۴.۱: لوازم جانبی موبایل.....	۳۴
تصویر ۵.۱: قوانین کتابخانه.....	۳۶
تصویر ۶.۱: قفسه نمایش مجله ها.....	۳۹
تصویر ۷.۱: قفسه نمایش روزنامه ها.....	۴۰
تصویر ۸.۱: ویکی کتابخانه.....	۴۲
تصویر ۱.۲: کار گروهی دانش آموزان.....	۴۹
تصویر ۲.۲: قفسه های متحرک.....	۵۱
تصویر ۳.۲: وب سایت در گوشی موبایل.....	۵۵
تصویر ۴.۲: وب سایت کتابخانه.....	۵۶
تصویر ۵.۲: ابزارک های تعبیه شده در بلاگ.....	۵۸
تصویر ۱.۳: چسب لوله ای.....	۶۹
تصویر ۲.۳: مرکز تجهیزات.....	۷۰
تصویر ۳.۳: انتهای برجسب قفسه ها.....	۷۲
تصویر ۴.۳: جزوه های آموزشی.....	۷۵

۸۲	تصویر ۵.۳: بروشور پرونده دیجیتالی
۸۸	تصویر ۱.۴: گروه فناوری
۹۱	تصویر ۲.۴ الف: تعامل دانش آموزان با فناوری
۹۱	تصویر ۲.۴ ب: تعامل دانش آموزان با فناوری
۹۸	تصویر ۳.۴: راهنمای پرونده دیجیتالی در وبسایت کتابخانه
۱۰۷	تصویر ۱.۵: میز امانت
۱۱۱	تصویر ۲.۵: شکلات
۱۱۴	تصویر ۳.۵: بررسی به پایگاه‌های اطلاعاتی
۱۱۹	تصویر ۱.۱: مدل بزرگ کتابخانه
۱۲۱	تصویر ۵.۵: یادگیری سیاه
۱۲۶	تصویر ۱.۶: عدم بودجه برای امانت کتاب
۱۳۸	تصویر ۲.۶: دانش آموزان همراه کیندل
۱۴۷	تصویر ۱.۷: روی جلد خبرنامه
۱۴۸	تصویر ۲.۷: روی جلد گزارش ماهانه کتابخانه
۱۴۹	تصویر ۳.۷: گزارش استفاده از کتابخانه در گزارش ماهانه
۱۵۰	تصویر ۴.۷: وبسایت کتابخانه
۱۵۳	تصویر ۵.۷: آمار در خبرنامه کتابخانه
۱۵۵	تصویر ۶.۷: صفحه‌ی «ویژه‌های این ماه» در گزارش ماهانه کتابخانه
۱۵۷	تصویر ۷.۷: سطوح همکاری

مقدمه

کتابخانه‌ها را ما دیگر فقط اتاقی برای کتاب‌ها نیستند و افزودن کامپیوترها به دانش این مجموعه، آن‌ها را به اتاق کامپیوتر تبدیل نمی‌کند. ما به نظر هار از طاف‌پذیر و مجهز به منابعی که بخوبی و با دقت انتخاب شده‌اند، با پایا و تجهیزات تطابق‌پذیر و مناسب، با فناوری‌های به‌روز، و خدمات مشتری و کتابداران بخوبی آموزش دیده نیاز داریم. جایی که بتوانیم دانش‌آموزان را هدایت کنیم تا به محققانی هوشمند و یادگیرندگانی آماده برای آینده تبدیل شوند. نیاز است که ما مکانی خلق کنیم که کار گروهی و تعامل اجتماعی میان همه کاربران کتابخانه را پرورش دهد.

خواه شما آن را مرکز یادگیری¹ بنامید، یا آن را یک مکان اطلاعاتی، یک مکان تحقیقی، یک مرکز رسانه و یا یک کتابخانه بنامید، تفاوتی ندارد. در دبیرستان ما، هنگام صحبت با دانش‌آموزان، کارمندان مدیریت، والدین و سایر افراد، این فضا را کتابخانه می‌نامیم. در هنگام صحبت با کتابداران، شرح می‌دهیم که برنامه‌های کتابخانه ما بر اساس مدل مرکز یادگیری در کتابخانه لامسون² در دانشگاه ایالتی پلیموث³

1. learning commons

2. Plymouth State University's Lamson Library

است. هدف مشترک ما این است که مکان متمرکز واحدی برای همه کاربران ایجاد کنیم تا بتوانند درباره همه موارد پیچیده آموزش و تحقیق کمک دریافت کنند. ما یک مرکز مشارکتی برای آموزش، تحقیق و یادگیری و همچنین مکان مرکزی و مشارکتی برای استفاده از فناوری‌های نوآورانه و منابع اطلاعاتی فراهم می‌کنیم.

ایده مرکز یادگیری، پاسخ جهان کتابخانه به نیازهای اطلاعاتی و فنی در حال تغییر یادگیرندگان امروز و همچنین تغییر در مدل‌های آموزشی است. مدل مرکز یادگیری، علاوه بر فراهم کردن خدمات سنتی کتابخانه، ناصرفنی و آموزشی که در سایر بخش‌های خارج کتابخانه (از جمله کمک فناوری^۱، بخش‌های کمک و راهنمایی^۲، خدمات آموزشی خاص^۳، مرکز نگارش^۴ و) یافت می‌شود را با هم یکپارچه می‌کند. یک مرکز یادگیری مناسب، بطور دائم ارزیابی مجدد برنامه‌ها را انجام می‌دهد و در جستجوی راه‌های جدیدی برای فراهم کردن فضایی است که همه کاربران در حال یادگیری مشارکتی هستند، فناوری‌ها را آزمایش می‌کنند و تضارار شخصی‌سازی می‌کنند. در مرکز یادگیری، ما معلم‌ها را تشویق می‌کنیم که عنوان تسهیل‌گر خدمت کنند و دانش‌آموزان، مباحثه آزاد و بدون ارزیابی داشته باشند.

یکی از رایج‌ترین تصورات غلطی که من در هنگام توسعه ایده مرکز یادگیری پیدا کرده‌ام، این است که مردم اغلب تصور می‌کنند که من سرمایه‌گذاری بیشتر برای افزایش تعداد کامپیوترها یا دیگر فناوری‌ها به داخل کتابخانه را توصیه می‌کنم. مردم به اشتباه معتقدند

1. technology help desks
3. tutoring services

2. guidance departments
4. writing centers

که گسترش خدمات در حوزه فناوری و صرف هزینه زیاد کتابخانه را بطرز معجزه‌آسایی به یک مرکز یادگیری تبدیل می‌کند، اما من اعتقاد دیگری دارم. برای اینکه بطور واقعی در کتابخانه تحول ایجاد کنید، نیاز نیست که هزینه زیادی برای کامپیوترها، دوربین‌های دیجیتالی، اسکنرها، و کتاب‌های الکترونیکی صرف کنید. همه آنچه که شما نیاز است آنست که بدهید، این است که مسیر فکرتان را از «محافظ اطلاعات و منابع» به «مدافع دسترسی آزاد و بدون محدودیت به منابع و اطلاعات» تغییر دهید.

شبهه روشی که با اطلاعات را از طریق نرم‌افزارها و ابزارهای دسترسی باز به اشتراک می‌گذاریم، یک مرکز یادگیری نیز فضایی است مجهز به متخصصانی که می‌خواهند همه منابع و اطلاعات را برای همه کاربران در دسترس قرار دهند.

اخیراً چند نفر از معلم‌های ما بازنشسته شدند. من مجموعه سالنامه آرشیومان را به منظور پیدا کردن چند کتاب قدیمی برای مراسم تودیع جستجو کردم. دیدن تصاویر کلاس‌ها در آن یاد امکان‌ات آموزشی در سی سال قبل، من را ترساند چون متوجه شدم که خیلی زیاد تغییر نکرده است. مدل‌های قدیمی موخنده‌دار بودند و همه عینک زده بودند. دانش‌آموزان پشت میزشان به ردیف نشسته بودند و به سخنرانی معلم گوش می‌کردند و در دفترهای یادداشت، یادداشت‌برداری می‌کردند. امروز، تخته‌های سیاه با تخته‌های هوشمند جایگزین شده‌اند، اما باز هم به همان منظور استفاده می‌شوند. امروز معلم‌ها، به آسانی نکات سخنرانی خود را به جای نوشتن با گچ، در

فایل پاورپوینت تایپ می کنند. امروزه اطلاعات در سرانگشتان قابل دسترس است، اما چگونه محیط آموزشی برای دسترسی فوری به دنیای اطلاعات تغییر پیدا کرده است؟ جهان در این چند دهه اخیر بطور چشمگیری تغییر کرده است، اما آیا مدرسه و کتابخانه شما این تغییرات را در فعالیت های روزمره خود اعمال کرده است؟

سؤال هایی که باید از خودتان بپرسید:

- آیا وقتی که اغلب اطلاعات می تواند در کلاس درس با استفاده از اینترنت در دسترس باشد، مدرسه شما به یک کتابخانه نیاز دارد؟

- کتابخانه شما علاوه بر دسترسی به اطلاعات، چه چیزی به کاربران ارائه می کند؟ آیا شما آن را بخوبی انجام می دهید؟ چگونه می توانید آن را بهتر انجام دهید؟

- چگونه می توانید خدمات کتابخانه تان را افزایش و بهبود بخشید؟

- آیا می توانید تغییری در خدماتتان ایجاد کنید؟

امروزه، دانش آموزان ما دسترسی به دبیرستان های محلی دارند و مدارس سراسر کشور به سوی دوره های آموزشی با ساختار حرکت می کنند، بطوریکه کاربران دسترسی مداوم به اطلاعات و منابعی را دارند که یک مدرسه و کلاس درس قدیمی آن را فراهم می کند. از آنجائی که ساختمان شما به سوی محیط های یادگیری برخاسته

می‌کند، برای کتابخانه فعلی شما چه اتفاقی می‌افتد؟ با دسترسی به اطلاعات زیاد و رشد تصاعدی فناوری‌های جدید، یادگیرندگان و معلم‌های امروز نیاز به متخصصانی دارند که آن‌ها را هدایت کنند. نیاز است که ما از فراهم کردن فضا، منابع و خدمات مناسب برای همه کاربران مطمئن شویم.

نکات برای مدیران

ایده‌های توصیف شده در این کتاب، ایده‌های کم هزینه‌ای هستند. آن‌ها ضرورتاً سازمان شما را دگرگون نمی‌کنند، اما کاربران کتابخانه شما را به محققانی پرشور، یادگیرندگان اجتماعی و اعضای مسئول و مناسب برای قرن بیست و یکم تغییر می‌دهند. این هفت گام ساده، روش‌های جستجو و پردازش اطلاعات کاربران شما را مؤثرتر می‌کند و به کاربران کتابخانه شما این امکان را می‌دهد که به آسانی با آینده تطابق پیدا کنند و همه معلم‌ها و کارمندان را به کار با یکدیگر تشویق می‌کند.

هدف اصلی ما این است که میز کمکی^۱ برای شما که در آن کاربران (دانش‌آموزان، مراجعان، معلم‌ها، کارمندان و مدیریت) بتوانند برای هر چیزی درخواست کمک کنند. کارکنان بسیار ماهر و قابل‌توجهی که به آموزش دیده‌اند، میز کمک کتابخانه را پوشش می‌دهند و به منابع و اطلاعات برای پاسخگویی تقریباً به هر سؤالی که کاربر ممکن است بپرسد (از سؤال‌های متداول کتابخانه گرفته تا سؤال‌های فناوری، منابع مدرسه و تجهیزات و خیلی بیشتر)، دسترسی دارند. کاربران تجربه

رضایت‌بخش‌تری دارند، زیرا نیاز نیست حدس بزنند که برای چه سؤالی به کجا بروند؛ از کارمندان کتابخانه برای تعداد متنوعی از درخواست‌های اطلاعاتی بهره گرفته می‌شود (ما خدمات بهتری با همان تعداد کارمندان ارائه می‌کنیم) و چندین عملیات مختلف در مدرسه کارآمدتر شده و در زمان و هزینه شما و کارمندان صرفه‌جویی می‌شود. به منظور تطابق آسان با نقش‌ها و فناوری‌های در حال تغییر، نیاز است که فضاها و کارمندان ما انعطاف‌پذیر باشند. تغییرات باید بر اساس تمام نیازهای کاربران باشد نه بر اساس راحتی کارمندان. همه موانع باید برآشوب شود و به جای آن اطمینان و اعتماد به همه کاربران جایگزین شود. نیاز است که فناوری در همه جا حاضر باشد و برای کاربران قابل درک باشد.

دشوارترین جنبه‌ی این تغییر در کتابخانه، کمک به یک کتابدار است که از یک «نگهبان» و حافظ اطلاعات و منابع^۱ به «راهنما برای استفاده از اطلاعات و منابع» تغییر کند.

یک کتابدار همچنین نیاز به توسعه مهارت در برنامه‌ریزی و استفاده از فناوری دارد. دیگر یک کامپیوتر، فقط یک کامپیوتر نیست. کامپیوتر علاوه بر اینکه یک ماشین واژه‌پردازی و وسیله مرور اینترنت است، با وب‌کم و میکروفون همراه می‌تواند یک ابزار ارتباطی (تلفن تصویری^۲، وسیله کنفرانس^۳، پیغام‌رسان فوری^۴ و...) باشد. برای دانش‌آموزانی که در خانه دسترسی به اینترنت ندارند، یک کامپیوتر می‌تواند تساوی‌کننده اجتماعی^۵ باشد؛ یا ابزاری برای ایجاد یک هویت

1. video phone
3. instant messenger

2. conferencing device
4. social equalizer

اجتماعی برخط برای رقابت با دانش‌آموزان طبقات اجتماعی بالاتر را فراهم کند. یک کامپیوتر می‌تواند پرونده‌ی دیجیتالی^۱ از همه‌ی فعالیت‌های آکادمیک یک کاربر و زندگی شخصی دیجیتالی باشد. کامپیوترها ممکن است سیار باشند. ممکن است خواننده رسانه دیجیتالی^۲ و همچنین، نرم‌افزار ویرایش فیلم روی آن‌ها نصب شده باشد. هر کتابخانه نیاز به متخصصی دارد که بتواند آنچه را که کاربران نیاز دارند، درک کند. دسترسی به موقع به آن منابع را فراهم کند. اما مهم‌تر از همه، یک کتابخانه باید یک حامی برای همه‌ی یادگیرندگان باشد. در پایان، نیاز است که تمام این تغییرات مستند شود و با شما، ذینفعان و همه جامعه به اشتراک گذاشته شود. افراد از اینکه آمار قابل سنجش با هر تغییری را ببینند، خدمات کتابخانه به آسانی قابل شمارش و پیگیری باشد، لذت می‌برند. انتظار داشته باشید که انتشارات به شکل گزارش‌های آماری ماهانه و همچنین دایان‌های خبرنامه‌گونه با توصیف تغییرات و تأثیر آن‌ها بر کتابخانه تهیه جامعه باشند. برای اینکه این تحول با موفقیت همراه باشد، لازم است که همه اجتماع مدرسه به اشتراک‌گذاری منابع میان بخش‌ها و هم‌کاران میان متخصصان را بپذیرند، و در استفاده از بودجه خلاق باشند.